

EDUKAČNÍ PROGRAM PRO VÝUKU MEDICÍNY KATASTROF

Medicína katastrof patří mezi dynamicky se rozvíjející obory. Rostoucí význam a nezbytnost oboru ovlivňují stávající politicko-ekonomická situace ve společnosti, ekonomická krize, angažovanost vojsk NATO včetně Armády České republiky v Iráku a v Afganistanu, rozdílné chápání spravedlnosti jednotlivými etniky, jiné náboženství, ale i narušené vztahy mezi národy, zvyšující se napětí, nenávist, šovinismus, nacionalismus, který může vést až k nenávisti. To vše může přerůst v bezprostřednímu ohrožení obyvatel kteréhokoliv státu ze strany fanaticky uvažujících jedinců či skupin.

Významným nebezpečím pro lidstvo je rovněž industrializace, především výstavba mamutích průmyslových center, kde selhání techniky nebo lidského faktoru může mít rovněž katastrofální důsledky pro obyvatele a to nejen daného regionu, ale i vzdálených oblastí. Další ohrožení pro populaci vychází zejména z havárií dopravních prostředků přepravujících nebezpečné věci a z hromadných havárií dopravních prostředků včetně letecké dopravy, jejichž přepravní kapacita stále stoupá, a přitom jsou relativně snadno ohrožitelné. Důkazů z poslední doby je dostatek.

Rychlý přesun obyvatelstva mezi teritorii se zcela rozdílnou epidemiologickou situací může vést ke zdravotnímu ohrožení obyvatel hostitelské země včetně pandemií.

Nelze vyloučit ani rozsáhlé důsledky přírodních katastrof, rozpad energetické sítě či masové napadení informačních zdrojů.

To vše staví před zdravotnictvím úkol dokázat se s danou situací vyrovnat a řešit zdravotní důsledky racionálně a účelně. Je zřejmé, že tyto úkoly je schopen zvládnout jen na potřebné úrovni vzdělaný odborník.

Na základě výše uvedených skutečností byl v rámci řešení projektu FRVŠ 593/2009 na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity koncipován multimediální program, který umožňuje získat komplex informací vztahujících se ke krizové medicíně a medicíně katastrof, příslušným zákonům, ekonomickým předpisům, organizačním pokynům a vyhláškám, technickým předpisům a potřebným přístrojům, zařízením a pomůckám.

Výukový program, který je umístěn na webových stránkách katedry radiologie a toxikologie Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity, zahrnuje následující témata:

1. Strategie bezpečnostní politiky pro zdravotnictví, bezpečnostní systém státu, struktura, kompetence a úkoly prvků zdravotnictví při zajištění bezpečnosti.
2. Organizace zdravotnictví v době válečného stavu a při hromadných poškozeních zdraví za nevojenských krizových situací.
3. Ochrana obyvatelstva.
4. Systém havarijního a krizového plánování, zásady řízení a činnost zdravotnické záchranné služby a zdravotnických zařízení při mimořádných událostech a za krizových situací, organizace činnosti zdravotnického zásahu v místě mimořádné události nevojenského charakteru.
5. Ochrana obyvatelstva proti CBRN prostředkům.
6. Terorismus a ochrana člověka.

Zpracovaný edukační materiál je doplněn přehledem doporučené literatury, potřebnými schématy, obrázky, videoukázkami, mapami a dalšími odkazy.

Program je určen nejen pro studenty Zdravotně sociální fakulty, ale také pro pregraduální výuku všech lékařských a zdravotnických fakult. Mohou jej využít i ostatní vysoké školy, na kterých jsou akreditovány studijní obory věnující se ochraně obyvatelstva. Je také volně k dispozici všem zájemcům, kteří mají k dispozici internet.

Výukový program bude autorským kolektivem pravidelně inovován na základě nových poznatků, vývoje, doporučení odborníků i politického vývoje ve světě a na domácí scéně. Autoři rádi přivítají náměty a doporučení k inovaci.

* Tento příspěvek vznikl na základě podpory projektu FRVŠ č. 593/2009.

**Renata Havránková,
Leoš Navrátil, Gustav Šafr
renka.havrankova@seznam.cz**

ZPRÁVA Z PRACOVNÍ CESTY V THAJSKU

Ve dnech 28. 11. až 12. 12. 2009 jsme se ve složení JUDr. Martin Šimák, Ph.D., a JUDr. Ing. Daniel Prouza, Ph.D. zúčastnili pracovní přednáškového pobytu v Thajsku. Program pobytu byl rozdělen do několika tematických částí:

- 1) přednášková činnost;
- 2) jednání s představiteli vybraných thajských univerzit/fakult o možnostech výměnných studijních, resp. přednáškových pobytů pro studenty, resp. pro pedagogy ZSF JU, o možnostech vzájemné publikační činnosti apod.;
- 3) jednání s některými významnými osobnostmi veřejné správy a odborných kruhů o jejich možné pomoci a podpoře spolupráce ZSF JU s thajskými univerzitami a dalšími institucemi;
- 4) jednání s neziskovými organizacemi o možnostech spolupráce, pomoci a realizace stáží pro studenty.

V rámci prvního bodu programu „Přednášková činnost“ jsme realizovali celkem 4 přednášky na 2 univerzitách v Chiang Mai, a to na **Rajamangala University of Technology Lanna (RMUTL)** na téma 1) *Financing of Pension Insurance in the Czech Republic* (JUDr. Martin Šimák, Ph.D.) a 2) *The Importance of the Economic Principle of Criminal Law When Imposing a Sentence* (JUDr. Ing. Daniel Prouza, Ph.D.), a na **Chiang Mai University (CMU)** na téma 3) *Czech System of Pension Insurance and its Current Problems* (JUDr. Martin Šimák, Ph.D.) a 4) *House Arrest as an Alternative to the Prison Sentence* (JUDr. Ing. Daniel Prouza, Ph.D.). Přednášky byly vedeny v angličtině, po přednášce následoval vždy prostor pro otázky a diskusi se studenty a přítomnými pedagogy.

V rámci jednání s představiteli vybraných thajských univerzit/fakult o možnostech nové, resp. rozšíření stávající spolupráce jsme nejprve prezentovali našim partnerům činnost ZSF JU, předali jim propagační materiály (CD, brožura o ZSF JU, výtisky časopisů vydávaných na ZSF JU, publikace o univerzitním městě České Budějovice) a upomínkové předměty. Poté jsme diskutovali o možnostech realizace výměnných pobytů (stáží) jak pro studenty, tak i pro peda-

gogy ZSF JU. Jednání se vždy účastnil i pan Tomáš Ledajaks, který působí jako stálý koordinátor ZSF JU pro rozvoj vztahů a spolupráce s oslovenými subjekty v Thajsku. Konkrétně byla vedena tato jednání s následujícími výsledky:

1. Na Rajamangala University of Technology Lanna v Chiang Mai (RMUTL)

Proběhlo jednání s děkankou Business Administration, Faculty of Business Administration and Liberal Arts (p. Araya Patchalametha) a s p. Somsakem Navayuthem, který působí na RMUTL jako vedoucí oddělení zahraničních vztahů. S uvedenou univerzitou již byla navázána spolupráce v roce 2007 při návštěvě JUDr. Ing. Daniela Prouzy, Ph.D. Nyní byla projednávána možnost rozšíření spolupráce, včetně možné účasti pedagogů ZSF JU na mezinárodní konferenci v Bangkoku, která se uskuteční na jaře 2010 (foto 1).

Foto 1: Akt předání Potvrzení o spolupráci mezi Rajamangala University of Technology Lanna a ZSF JU.
Zleva: děkanka p. Araya Patchalametha, JUDr. M. Šimák, Ph.D., JUDr. Ing. D. Prouza, Ph.D.

2. Na Asian University v Bangkoku (AU)

Jedná se o soukromou univerzitu, která byla založena v roce 1993. Zde jsme se setkali s rektorem AU (p. Viphandh Roengpithya, Ph.D.) a jednali o možnostech budoucí spolupráce, neboť AU nabízí mj. intenzivní programy pro studenty v angličtině formou tzv. English Summer Camp. Organizaci byla předložena k podpisu smlouva o spolupráci se ZSF JU.

3. Na Payap University v Chiang Mai (PU)

PU byla založena v roce 1974. Jedná se o soukromou univerzitu, která vznikla za

finanční podpory vlády USA. Součástí jejího rozlehlého a krásného kampusu je proto i katolická křesťanská kaple. Zde jsme opět jednali o možné spolupráci ZSF JU a PU (za přítomnosti děkanky Faculty of Law PU – p. Suchada Rattanapibul). Důležité je, že PU nabízí i programy s humanitním (humanities) a sociálním zaměřením (social studies) a také ošetrovatelství (nursing). Právě na tomto poli by mohla být rozvinuta velmi plodná spolupráce PU a ZSF JU, když představitelé PU projeví o takovou spolupráci vážný zájem. Diskuse byla vedena i o možnostech vzájemné publikační činnosti (výměna a publikování článků druhou stranou). Organizaci byla předložena k podpisu smlouva o spolupráci se ZSF JU.

4. Na Chiang Mai University (CMU)

Spolupráce ZSF JU s CMU již byla navázána v roce 2006 při pobytu JUDr. Ing. Daniela Prouzy, Ph.D. Nyní jsme jednali o prohloubení a rozšíření této spolupráce – možnosti výměnných pobytů pro studenty i pedagogy. Přítomni jednání byli proděkanka Faculty of Law CMU p. Kanya Hirunwattanapong a děkan fakulty p. Chatree Rueangdetnarong.

5. Na Mae Fah Luang University v Chiang Rai

Proběhlo jednání s rektorem o možnostech navázání spolupráce. Pan rektor Ted Tesprateep projevil zájem o přednáškový pobyt na ZSF JU (a recipročně i pro pedagogy ZSF JU na Mae Fah Luang University).

Další částí našeho programu v Thajsku bylo jednání s vybranými významnými osobnostmi veřejné správy a odborných kruhů o jejich možné pomoci a podpoře spolupráce ZSF JU s thajskými univerzitami a dalšími institucemi. Zúčastnili jsme se několika jednání, jejichž primárním cílem bylo představit činnost ZSF JU a navázat, příp. upevnit kontakty tak, aby povědomí o činnosti ZSF JU bylo hlouběji ukotveno a aby v případě potřeby byl dostatečný prostor a možnost obrátit se např. s žádostí o pomoc. Konkrétně se jednalo o tyto schůzky s následujícími výsledky:

1. Jednání s velvyslancem ČR v Thajsku p. Ivanem Hotěkem, který mj. nabídl pomoc pedagogům, resp. studentům ZSF JU v případě jakýchkoliv problémů při jejich pobytu v Thajsku (foto 2).

2. Jednání s policejním generálem Prasanem Wongyaiem, Ph.D., který se uchází o funkci českého honorárního konzula v Chiang Mai. Pan generál projevil zájem o přednáškový pobyt na ZSF JU a nabídl pomoc a možnost spolupráce našim studentům i pedagogům (stáže, výměnné pobyty).
3. Jednání s policejním důstojníkem Varapole Polmanee, který již v roce 2006 převzal záštitu nad praxí studentek na policejní stanici a ve věznici v Chiang Mai a i nadále má zájem o spolupráci se ZSF JU.

Foto 2: Setkání s českým velvyslancem v Bangkoku. Zleva: JUDr. Ing. D. Prouza, Ph.D., JUDr. M. Šimák, Ph.D., p. Ivan Hotěk, velvyslanec ČR v Thajsku, gen. Wongyai, Ph.D., p. T. Ledajaks

V rámci posledního, čtvrtého tematického okruhu našeho pobytu jsme navštívili několik nevládních neziskových organizací a jednali s jejich zástupci o možnostech spolupráce a realizace stáží pro studenty. Konkrétně jsme navštívili následující organizace, které pomáhají chudým, resp. potřebným osobám v tíživých sociálních situacích (což koresponduje i se zaměřením činnosti ZSF JU):

1. Phosawan Child Development Center, Chiang Mai

Jedná se o zařízení, které poskytuje pomoc, zejména denní péči, vzdělání i kulturní a sportovní vyžití opuštěným dětem resp. dětem z chudých rodin. Problémem organizace není ani tak nedostatek dobrovolníků, jako nedostatek finančních prostředků na každodenní provoz celého zařízení. Zde je reálná možnost např. uspořádání finanční sbírky, zaštitěné ZSF JU (např. ve spolupráci s Nadačním fondem), ve prospěch toho-

to zařízení na financování jeho provozu. Organizaci byla předložena k podpisu smlouva o spolupráci se ZSF JU (foto 3).

Foto 3: Děti v Phosawan Child Development Center při hodině hudební výchovy

2. Bridges Across Borders Southeast Asia – Legal Clinic, Chiang Mai

Jedná se o organizaci, která poskytuje zejména právní poradenství chudým a osobám v obtížné sociální situaci. Organizaci vede Mr. Bruce Lasky (ředitel, původem z USA). V rámci nového programu BABSEA 2009 (Bridges Across Borders Southeast Asia) byla předjednána reálná možnost výměny studentů, resp. stáže studentů ZSF JU v tomto zařízení, kde by studenti mohli prakticky aplikovat své teoretické znalosti při pomoci a poradenství sociálně potřebným klientům. Jednání se zúčastnila i Wendy Morrish, ředitelka pro jižní Asii. Organizaci byla předložena k podpisu smlouva o spolupráci se ZSF JU (foto 4).

3. Drug Dependence Treatment Center, Chiang Mai

Jedná se o zařízení, které poskytuje pomoc drogově závislým osobám. Z hlediska charakteru jejich činnosti a podmínek, v rámci které ji vykonávají, se nabízí možnost krátkodobé praxe (např. dvoudenní) studentů ZSF JU. Nápomocen bude při zajištění konkrétní praxe spolupracující advokát Thewin Ketwong, který byl v době naší pracovní cesty hospitalizován, a proto byla spolupráce dojednána prozatím v obecné rovině bez předložení smlouvy o spolupráci se ZSF JU k podpisu.

ZÁVĚR

Pracovní cestu lze hodnotit jako velmi zdařilou. Všechna jednání byla vedena v anglickém jazyce. Během mnoha formálních i neformálních setkání došlo k představení ZSF JU a její činnosti, k navázání mnoha nových kontaktů, resp. k upevnění těch stávajících, v rámci nichž se uskutečnilo již několik úspěšných studijních pobytů studentů ZSF JU. Samozřejmě je nezbytné navázané kontakty dále rozvíjet a upevňovat, a proto budou v následujícím období někteří výše zmínění představitelé univerzit, resp. fakult osloveni a pozváni k přednáškám a k jednáním na ZSF JU o možnostech rozšíření a prohloubení další spolupráce.

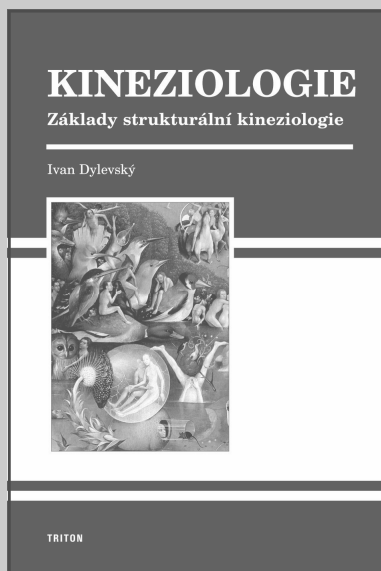
Foto 4: Poradenské zařízení „Legal Clinic“. Zleva: JUDr. M. Šimák, Ph.D., JUDr. Ing. D. Prouza, Ph.D., Mr. Bruce Lasky, Mrs. Wendy Morrish

Martin Šimák, Daniel Prouza
simak@zsf.jcu.cz

KINEZIOLOGIE

Základy strukturální kineziologie

Ivan Dylevský

Cílem obecné kineziologie je podat stručnou a srozumitelnou charakteristiku pohybu vznikajícího na buněčné úrovni, pokračujícího tkáňovou kineziologií a končícího integrací řídicích procesů na úrovni organismu. Obecná kineziologie je propedeutikou, jejíž absolvování poskytuje soubor základních informací, umožňujících racionální pochopení funkcí pohybového systému v normě i v patologii.

Speciální kineziologie podává výklad pohybových aktivit tělních segmentů – dynamiku jejich vývoje, a popisuje prototypové posturální a prototypové manipulační hybné aktivity. Speciální kineziologie je základem pro studium speciálních disciplín rehabilitačního lékařství, ortopedie a dalších medicínských oborů zabývajících se pohybem lidského těla.

Tato učebnice po formální stránce splňuje doporučení EU na úpravu vysokoškolských učebních textů.

1. vydání, Triton, 2009
pevná vazba, 240 stran, formát: B5 156x232, 448 Kč
ISBN 978-80-7387-324-0

www.tridistri.cz